

การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย รูปแบบ และกลยุทธ์การดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.)

Definitions, source of meanings, forms, and strategies for corporate social responsibility activities of Thai Volunteer Service Foundation (TVS)

ชมพูนุท เกี่ยวกิ่งแก้ว
ชลลดา ศุภการวิศิษฐ์
วรรณพร เรืองโสภณ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการให้ความหมายที่มาของความหมาย รูปแบบ กลยุทธ์ ปัญหาและอุปสรรค รวมไปถึงการจัดการกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ของการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility : CSR) ของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง และการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้อำนวยการของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แนวคำถามในการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการศึกษาพบว่ามูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมว่า เป็นส่วนงานที่เกี่ยวข้องในการสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อความต้องการและเป้าหมายของสังคม โดยการเล็งเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นและกระตุ้นให้คนในสังคมนั้นตระหนักถึงปัญหาและร่วมกันสร้างความเปลี่ยนแปลงเชิงบวกต่อสังคม อีกทั้งยังเป็นการตระหนักในการสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นแก่คนรุ่นใหม่ที่มาเป็นอาสาสมัครเพื่อสังคมโดยจิตสำนึกที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากการลงพื้นที่เพื่อปฏิบัติงานจริง และเรียนรู้การเป็นอาสาสมัครที่ทำประโยชน์ให้สังคม โดยไม่หวังผลประโยชน์ของตนและต้องมีกิจกรรมที่ทำประโยชน์ต่อคนส่วนรวมในสังคมอย่างต่อเนื่องและวัดผลที่เกิดขึ้นได้ ไม่ใช่เพียงการทำกิจกรรมเพราะต้องการสร้างกระแสหรือสร้างภาพ ดังนั้นการสร้างจิตอาสาของอาสาสมัครเพื่อสังคมอย่างยั่งยืนของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) ใช้กลยุทธ์การสร้างจิตสำนึกที่แท้จริงของการเป็นอาสาสมัครเพื่อสังคมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคม ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมการตระหนักรู้ และการสร้างเครือข่ายทั้งในและนอกประเทศ เพื่อให้เกิดการสนับสนุนซึ่งกันและกันในการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมตามแนวความคิดของกิจกรรมเพื่อสังคมเชิงองค์กร (Corporate-Driven Social Initiatives) ของ Phillip Kotler และ Nancy Lee คือ การบริจาคเพื่อการกุศลโดยองค์กรธุรกิจ (Corporate Philanthropy) กิจกรรมพนักงานจิตอาสา (Workforce Volunteering) และการประกอบธุรกิจด้วยวิธีที่รับผิดชอบต่อสังคม (Socially Responsible Business Practices) โดยปัญหา อุปสรรค และวิธีการจัดการกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) คือ อาสาสมัครเพื่อสังคมที่เข้าร่วมในกิจกรรม ขาดความต่อเนื่องในการ

ดำเนินกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม ทางมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม(มอส.) จึงมีแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยการส่งตัวแทนของมูลนิธิหรือพี่เลี้ยงเข้าติดตามทุกความเคลื่อนไหวของอาสาสมัคร และส่งผลรายงาน ต่อมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) ปัญหาด้านเงินทุนเพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม ของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) แก้ไขปัญหาด้วยการพึ่งเงินทุนจากต่างประเทศให้น้อยลง และพึ่งตนเองมากขึ้นด้วยการเปิดรับบริจาคจากองค์กรธุรกิจต่างๆ

Abstract

This research aims to examine definition, source of meanings, forms, strategies, problems and obstacles including the way to handle problems and obstacles in corporate social responsibility activities (CSR) of Thai Volunteer Service Foundation (TVS). This qualitative research was conducted by analyzing relevant documents and collecting data using in-depth interview with the director of Thai Volunteer Service Foundation (TVS). Research tool was interview questions. Data analysis was made by descriptive analysis.

In result, it was found that Thai Volunteer Service Foundation (TVS) defined corporate social responsibility as the job related to positive influence on social needs and goals. It is aware of the problems and encourages the people to realize the problem and work together to cause positive changes to the society. Moreover, it creates good sense for new generations, who have become social volunteers. Such good sense was caused by the actual work on site and learning how to become volunteers and make benefits for the society without expecting their own benefits. They have to work for the society continuously and their results must be measurable. It is not just doing activities to create the trend or image. Therefore, the establishment of long-lasting serviced-minded volunteers of Thai Volunteer Service Foundation (TVS) applies the strategy to create the real conscious of social volunteers in performing activities for the society. This causes social changes in awareness and network establishment both inside and outside of the country for mutual support in carrying out social responsibility activities according to the concept of Corporate-Driven Social Initiatives of Phillip Kotler and Nancy Lee. These include Corporate Philanthropy, Workforce Volunteering, and Socially Responsible Business Practices. The problems, obstacles and solutions for problems and obstacles arisen from corporate social responsibility activities of Thai Volunteer Service Foundation (TVS) were because the volunteers attended the activities lacked of continuity in performing the social responsibility activities. Therefore, Thai Volunteer Service

Foundation (TVS) has determined the solution for such problem by sending its representatives or assistants to follow up the volunteers and report to Thai Volunteer Service Foundation (TVS). About the issue of finance to support social responsibility activities of Thai Volunteer Service Foundation (TVS), the solution is to depend less on foreign fund and rely on oneself by requesting donation from business organizations.

บทนำ

แนวความคิดเรื่องการดำเนินกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility : CSR) ของ Phillip Kotler และ Nancy Lee เกี่ยวกับกิจกรรม การอาสาสมัครช่วยเหลือชุมชน (Volunteering) แนวทางนี้มุ่งเน้นให้องค์กรกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสังคมเป้าหมาย มีความสัมพันธ์อันดีโดยการให้ผู้บริหารพนักงาน ตลอดจนการชักชวนคู่ค้าหรือคู่แข่ง เข้าไปมีส่วนร่วมกับการกิจกรรมเพื่อสังคมในพื้นที่เช่นการมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนในท้องถิ่นการร่วมกันสร้างอาคาร หรือการสอนหนังสือให้แก่เด็กนักเรียนในชนบท เป็นต้น (Phillip Kotler และ Nancy Lee 2002 : 5)

มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) ได้รับการจดทะเบียนเป็นมูลนิธิโดยถูกต้องตามกฎหมาย ในปี พ.ศ. 2529 มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) เป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่ดำเนินการในด้านการสนับสนุนงานพัฒนาสังคมขององค์กรพัฒนาเอกชนในประเทศไทย ด้วยจุดมุ่งหมายเพื่อร่วมสร้างสรรค์สังคมที่ยุติธรรมและสันติสุข โดยมีความเชื่อว่าการพัฒนาสังคมเป็นหน้าที่ของประชาชนไทยทุกคน ดังนั้นสถาบันองค์กร กลุ่มและบุคคลในสังคม ต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาสังคมอย่างเต็มที่ (มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม : 2556)

กลยุทธ์ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) ได้พัฒนากลยุทธ์การสร้างจิตสำนึกด้วยใจที่เป็น “จิตอาสา” คือการพัฒนาผู้ที่มีจิตใจเป็นผู้ให้และต้องการช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม ในรูปแบบของการเป็น “อาสาสมัครเพื่อสังคม” โดยการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับคนรุ่นใหม่ได้ตระหนักและเข้าใจปัญหาของสังคม ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ซึมซับประสบการณ์โครงการพัฒนาสังคมขององค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) เป็นระยะเวลา 2 ปีและเมื่อครบวาระการทำงาน พวกเขาจะเป็นกำลังสำคัญในงานพัฒนาสังคมต่างๆ และสามารถกำหนดบทบาทหน้าที่ของตนเอง ในการมีส่วนร่วมแก้ไข ปัญหาของสังคมนั้นๆ ไม่ว่าจะไปอยู่ในจุดใดของสังคมก็ตาม

มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) เป็นหนึ่งในองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) ที่ให้ความสำคัญกับการดำเนินกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมโดยมีความเชื่อว่าสังคมไทยจะเป็นสังคมที่อุดมไปด้วยความรักความสุขและมีการพัฒนาก้าวหน้าต่อไปได้ เพราะทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างสังคมนี้ขึ้นมาโดยไม่จำกัดว่าอยู่ในวัยใดหรืออยู่ในหน้าที่การงานใด ทุกคนต่างมีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะพัฒนาและช่วยเหลือสังคมไทยตามกำลังความสามารถและเวลาอันมีค่าของตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมในสังคมไทยการเป็นอาสาสมัครเพื่อสังคมจะช่วยสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้คนรุ่นใหม่เป็นผู้นำที่มีจิตใจที่เป็นจิตอาสาตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและทำงานในหน้าที่ได้อย่างเต็มความสามารถของอาสาสมัคร

รู้จักแบ่งปันไม่เอารัดเอาเปรียบมีน้ำใจรักความเป็นธรรม รักความสงบสุข และที่สำคัญคือ รู้ว่าเราเป็นส่วนหนึ่งในสังคมและสังคมก็คือเรา เมื่อสังคมยังมีผู้คนอีกมากมายที่ต้องต่อสู้ดิ้นรนทุกข์ยากเดือดร้อน ดังนั้น อาสาสมัครเพื่อสังคมยังคงต้องทำหน้าที่นี้ต่อไป (มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม : 2556)

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงให้ความสนใจศึกษาการให้ความหมาย ที่มาของความหมาย รูปแบบ กลยุทธ์ ปัญหาและอุปสรรค รวมถึงการจัดการกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) ซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่สนับสนุนงานพัฒนาสังคมขององค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนา และจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับกลุ่มคนรุ่นใหม่ รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดนโยบาย กลไกเครือข่ายการเสริมสร้างคนรุ่นใหม่ในจุดต่างๆ ให้กับนานาประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ กัมพูชา พม่า ลาว อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ เวียดนามและไทย (ASEAN YOUTH MOVEMENT 2013) ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการที่มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) สามารถดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมมาอย่างยาวนานและได้รับความไว้วางใจจากนานาประเทศมากกว่า 33 ปี น่าจะสืบเนื่องมาจากการที่องค์กรให้ความสำคัญกับการดำเนินกิจกรรมภายใต้ความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างจริงจังเสมอมา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงการให้ความหมายและที่มาของความหมายของการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.)
2. เพื่อศึกษาถึงรูปแบบและกลยุทธ์ของการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.)
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค และวิธีการจัดการกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.)

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงการให้ความหมายและที่มาของความหมายของการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) เพื่อนำไปกำหนดแนวทางให้กับองค์กร ในการทำกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อทราบถึงรูปแบบและกลยุทธ์ของการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) ที่สามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับหน่วยงาน และมีความเป็นเอกลักษณ์ที่สามารถสร้างความแตกต่างจากคู่แข่งได้
3. นำผลของการวิจัยมาพัฒนาและปรับปรุงเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบและกลยุทธ์ของการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม ให้กับองค์กรอื่นๆต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาโดยศึกษาความหมาย ที่มาของความหมาย รูปแบบกลยุทธ์ ปัญหา อุปสรรค และวิธีจัดการกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.)
2. **ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลหลัก** ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้อำนวยการของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) ในด้านการสนับสนุนงานพัฒนาสังคมขององค์กรพัฒนาเอกชน
3. **ขอบเขตด้านพื้นที่** พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย คือ มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.)
4. **ขอบเขตด้านเวลา** ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ตั้งแต่เดือน กรกฎาคม ถึงเดือนสิงหาคม 2556

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยนำมารวบรวมสรุปเป็นสาระสำคัญดังนี้

1. **แนวความคิดการดำเนินกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม** ของ Phillip Kotler and Nancy Lee (2002 : 5) ของการอาสาสมัครช่วยเหลือชุมชน (Volunteering) แนวทางนี้มุ่งเน้นให้องค์กรกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสังคมเป้าหมาย มีความสัมพันธ์อันดีโดยการให้ผู้บริหารพนักงาน ตลอดจนการชักชวน คู่ค้าหรือคู่แข่ง เข้าไปมีส่วนร่วมทำกิจกรรมเพื่อสังคมในพื้นที่เช่นการมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนในท้องถิ่น การร่วมกันสร้างอาคาร หรือการสอนหนังสือให้แก่เด็กนักเรียนในชนบท เป็นต้น
2. **แนวความคิดมีส่วนร่วม** สันติชัย เอื้อจงประสิทธิ์ (2551) ได้กล่าวถึงสาระสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากรว่าหมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม ตัดสินใจในการปฏิบัติงานและการรับผิดชอบต่อในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบมาถึงตัวของบุคลากรเอง การที่จะสามารถทำให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหา และนำมาซึ่งสภาพแวดล้อม ความเป็นอยู่ของบุคลากรให้ดีขึ้นนั้น ผู้นำจะต้องยอมรับในปรัชญาการพัฒนาว่า มนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น และพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของส่วนรวมในองค์กร
3. **ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์** ว่าด้วยเรื่องการจัดตั้งมูลนิธิ ได้แก่ ทรัพย์สินที่จัดสรรไว้โดยเฉพาะสำหรับวัตถุประสงค์เพื่อการกุศลสาธารณะ การศาสนา ศิลปะ วิทยาศาสตร์ วรรณคดี การศึกษาหรือเพื่อสาธารณประโยชน์อื่นโดยมิได้มุ่งหาผลประโยชน์มาแบ่งปันกัน และได้จดทะเบียนตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้การจัดการทรัพย์สินของมูลนิธิต้องมีใช้เป็นการหาผลประโยชน์เพื่อบุคคลใดนอกจากเพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธินั้นเอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. **ผู้ให้ข้อมูลหลัก** คือ ผู้อำนวยการของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) ในด้านการสนับสนุนงานพัฒนาสังคมขององค์กรพัฒนาเอกชน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้แทนองค์กร ซึ่งก็คือ ผู้อำนวยการของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.)

2.2 รวบรวมข้อมูลวารสารบทความและเอกสารทางวิชาการต่างที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิจัยโดยใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพเพื่อให้ทราบถึงการให้ความหมายที่มาของความหมายรูปแบบกลยุทธ์ปัญหาอุปสรรคและวิถีจัดการกับปัญหาและอุปสรรค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แนวคำถามในการวิจัย ที่ได้พัฒนาจากการทบทวนเอกสารแนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมเครื่องบันทึกเสียงสมุดบันทึกปากกาและตัวผู้วิจัยในฐานะที่เป็นเครื่องมือที่สำคัญในงานวิจัยเชิงคุณภาพ

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้วก่อนจะมีการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยแบ่งเป็น 1.การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือการพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่วิธีการตรวจสอบของข้อมูลนั้นจะต้องตรวจสอบแหล่งที่มา 3 แหล่ง ได้แก่ เวลา สถานที่ และบุคคล 2. การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) คือ การตรวจสอบว่าผู้วิจัยแต่ละคนจะได้ข้อมูลต่างกันอย่างไรแทนการใช้ผู้วิจัยคนเดียวทั้งหมด ซึ่งจะสร้างความแน่ใจได้ดีกว่าใช้ผู้วิจัยเพียงคนเดียว 3. การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) คือ การตรวจสอบว่าผู้วิจัยสามารถใช้แนวคิดทฤษฎีที่ต่างไปจากเดิม การตีความของข้อมูลแตกต่างกันได้มากน้อยเพียงใดซึ่งอาจทำได้ง่ายกว่าถ้ายังอยู่ในระดับสมมติฐานชั่วคราว (Working Hypothesis) และแนวคิดขณะที่ลงมือตีความการสร้างข้อสรุปเหตุการณ์แต่ละอย่างการตรวจสอบสามเส้าทางด้านทฤษฎีเป็นการตรวจสอบที่ทำได้ยากกว่าการตรวจสอบด้านอื่นๆ 4. การตรวจสอบสามเส้าทางด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างกัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน เช่น การสังเกตควบคู่กับการซักถามพร้อมกัน การศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งเอกสาร หรือการซักถามผู้ให้ข้อมูลสำคัญหลังจากสรุปผลการศึกษา เพื่อความแน่นอนว่าข้อสรุปนั้น มีความเที่ยงตรงตามความเป็นจริงหรือไม่แล้วจึงแก้ไขเป็นรายงานฉบับสมบูรณ์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาคำให้ความหมาย ที่มาของความหมายรูปแบบกลยุทธ์ ปัญหา อุปสรรคและวิธีการจัดการปัญหาและอุปสรรคต่างๆที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) ได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) ในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) เมื่อผู้ศึกษารวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้วจึงนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ว่าแต่ละกิจกรรมที่มีลักษณะความรับผิดชอบต่อสังคมที่องค์กรได้จัดทำขึ้นมีการให้ความหมายที่มาของการให้ความหมายรูปแบบกลยุทธ์ ปัญหา อุปสรรคและมีวิธีการจัดการกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ อย่างไรบ้างและเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นไปตามหลักการของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรที่แท้จริงหรือไม่เพื่อเป็นพื้นฐานในการวางแผนทางการพัฒนารูปแบบและกลยุทธ์ในการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) ต่อไป

ผลการศึกษา

การให้ความหมายและที่มาของความหมายของการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.)

จากการศึกษาแนวนโยบายของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) พบว่ามูลนิธิได้ให้ความสำคัญกับการสร้างจิตสำนึกให้กับคนรุ่นใหม่ในการเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือสังคม โดยกำหนดเป็นพันธกิจของมูลนิธิ ทั้งนี้มูลนิธิมีความตระหนักดีว่าการสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นกับอาสาสมัครจะเป็นการสร้างจิตสำนึกที่ยั่งยืนของการเป็นอาสาสมัครเพื่อสังคมที่แท้จริงโดยสร้างจิตสำนึกให้แก่อาสาสมัครผ่านการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของมูลนิธิซึ่งมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) ได้ให้ความหมายของการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนี้

1. การที่มูลนิธิมีส่วนเกี่ยวข้องข้องในการสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อความต้องการและเป้าหมายของสังคม โดยการเล็งเห็นปัญหาที่เกิดขึ้น และกระตุ้นให้คนในสังคมนั้นตระหนักถึงปัญหาและร่วมกันสร้างความเปลี่ยนแปลงเชิงบวกต่อสังคม
2. คือการตระหนักในการสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นแก่คนรุ่นใหม่ที่มาเป็นอาสาสมัครเพื่อสังคม โดยจิตสำนึกที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากการลงพื้นที่เพื่อการปฏิบัติงานจริง และเรียนรู้การเป็นอาสาสมัครที่ทำประโยชน์ให้สังคม โดยไม่หวังผลประโยชน์ของตน
3. คือกิจกรรมที่ทำประโยชน์ต่อคนส่วนรวมในสังคมอย่างต่อเนื่องและวัดผลที่เกิดขึ้นได้ ไม่ใช่เพียงการทำกิจกรรมเพียงต้องการสร้างกระแสหรือสร้างภาพ

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) ซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบต่อกรรมการดำเนินกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคมของมูลนิธิ พบว่าความหมายดังกล่าว มีที่มาจากการที่มูลนิธิเล็งเห็นถึงความสำคัญในการสร้างจิตสำนึกให้กับอาสาสมัครเพื่อสังคม ในการช่วยเหลือสังคมด้วยจิตสำนึกที่แท้จริง ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนรวมถึงสามารถใช้เป็นรูปแบบการดำเนินกิจกรรมที่ดีในการพัฒนาสังคมระดับอื่นๆ ต่อไปได้

รูปแบบการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) ในปี 2523-ปัจจุบัน

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการองค์กร และการศึกษาค้นคว้าเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม CSR ของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) มีรูปแบบการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมเชิงองค์กร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การประกอบธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม (Socially Responsible Business Practices) รูปแบบการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมนี้ เป็นการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจที่เป็นในเชิงป้องกัน ด้วยการหลีกเลี่ยงการก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมและ /หรือในเชิงร่วมกันแก้ไขปัญหา ด้วยการช่วยเหลือเยียวยาปัญหาทางสังคมนั้นๆ ด้วยกระบวนการทางธุรกิจโดยมุ่งหวังเพื่อการยกระดับสุขภาวะของชุมชนและการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมโดยที่องค์กรธุรกิจสามารถที่จะดำเนินการเองหรือเลือกที่จะร่วมมือกับพันธมิตรภายนอกก็ได้ ซึ่งมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคมมีรูปแบบในการดำเนินกิจกรรมที่ตรงกับรูปแบบการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมในเชิงของการประกอบธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม ดังจะเห็นได้การดำเนินโครงการ กิจกรรมเพื่อสังคมต่างที่มาจากพันธกิจ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของมูลนิธิ ที่มุ่งส่งเสริมให้บุคคลในสังคมทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของคนในสังคม พร้อมทั้งส่งเสริมความร่วมมือและประสานงานระหว่างองค์กรพัฒนาเอกชน หน่วยงานรัฐ และบุคคลในสังคมในการช่วยกันแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคมจนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีต่อสังคม

2. กิจกรรมพนักงานจิตอาสา (Employee Volunteer) มูลนิธิมุ่งเน้นสร้างจิตสำนึกให้กับคนรุ่นใหม่ในการเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือสังคม โดยที่มูลนิธิมีความตระหนักดีว่าการสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นกับอาสาสมัครจะเป็นการสร้างจิตสำนึกที่ยั่งยืนของการเป็นอาสาสมัคร โดยสร้างจิตสำนึกให้แก่อาสาสมัครผ่านจากการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของมูลนิธิเข้าร่วมกิจกรรมช่วยเหลือสังคมที่ทางมูลนิธิจัดขึ้น โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบ Learning by doing จะทำให้ทราบปัญหาอย่างแท้จริง และสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในหลายมิติ โดยเริ่มจากระดับตนเองและชุมชนและขยายกว้างขึ้นไปถึงระดับภูมิภาคและระดับประเทศต่อไปประกอบด้วย

2.1 งานอาสาสมัครเต็มเวลา

อาสาสมัครเต็มเวลา คือการส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่ที่มีความตั้งใจในการทำงานเพื่อสังคม อายุระหว่าง 20-30 ปี ได้มีโอกาสเรียนรู้ พัฒนาตนเองทั้งทางด้านความคิดความเข้าใจทางสังคม ความสามารถในการทำงานโดยการปฏิบัติหน้าที่เพื่อผู้ด้อยโอกาสในสังคม ได้แก่ ชาวบ้านในชนบท ชุมชนแออัด กรรมกรผู้ใช้แรงงาน ผู้ลี้ภัยการค้ามนุษย์ ผู้ลี้ภัยทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม (ดิน น้ำ ป่า เหมืองแร่) ผู้หญิงเด็กและเยาวชน โดยปัจจุบันมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) มีอาสาสมัครเต็มเวลา 3 รูปแบบ คือ อาสาสมัครนักกฎหมายสิทธิมนุษยชน ครูอาสาเพื่อการศึกษาทางเลือก และอาสาสมัครงานเยาวชน

ภารกิจสำคัญของฝ่ายอาสาสมัคร คือ การส่งเสริมคนรุ่นใหม่ที่มีความตั้งใจทำงานเพื่อสังคม ได้มีโอกาสในการเรียนรู้ พัฒนาตนเองทั้งด้านความคิดทางสังคม ความสามารถในการทำงาน โดยการปฏิบัติงานเพื่อผู้ด้อยโอกาสในสังคม เป็นระยะเวลา 1 ปีหรือ 2 ปี ขึ้นอยู่กับประเภทของอาสาสมัคร

โดยแต่ละปีมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) จะดำเนินการคัดเลือก ผีอกบรึมและจัดส่งอาสาสมัครให้กับองค์กรพัฒนาเอกชนทั่วประเทศ โดยให้รับค่าตอบแทนรายเดือนที่เพียงพอแก่การยังชีพในระหว่างวาระที่เป็นอาสาสมัครนั้น ฝ่ายอาสาสมัครจะมีกระบวนการพัฒนาศักยภาพให้กับอาสาสมัครต่างๆโดยมีเนื้อหาในส่วนแรก คือ บทเรียนหรือประสบการณ์ที่พบเจอจากการลงไปปฏิบัติงานจริงของอาสาสมัครหรือประสบการณ์ความรู้เฉพาะทางที่อาสาสมัครสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานลงพื้นที่ โดยฝ่ายมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) จะมีบทบาทและมีส่วนร่วมในแก้ปัญหาแต่ละเรื่องของอาสาสมัคร โดยปัจจุบันมีอาสาสมัครเต็มเวลาทั้งหมด 3 ประเภท คือ

อาสาสมัครนักกฎหมายสิทธิมนุษยชน โครงการฯ นี้เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2549 โดยมีวัตถุประสงค์

1. เสริมสร้างนักกฎหมายรุ่นใหม่ให้มีความเข้าใจปัญหาของสังคม ปัญหาของประชาชน ผู้เสียเปรียบ ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตระหนักในบทบาทเกี่ยวกับวิชาชีพทางด้านกฎหมายให้เอื้อต่อการสร้างสรรค์สังคมที่เป็นธรรม และมีอุดมคติในการทำงานเพื่อสังคม
2. ส่งเสริมให้บุคลากรทางกฎหมายเข้ามาช่วยแก้ปัญหาของผู้ด้อยโอกาสในองค์กรและชุมชน พร้อมทั้งสนับสนุนให้การช่วยเหลือการทำงานขององค์กรพัฒนาเอกชน
3. ส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ให้นักศึกษาด้านนิติศาสตร์ ให้เข้าใจปัญหาและการฝึกปฏิบัติงานในกรณีปัญหาที่เกิดขึ้นจริง
4. ส่งเสริมให้มีเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของอาสาสมัครนักกฎหมาย ทั้งอดีตและปัจจุบัน เพื่อให้เกิดเครือข่ายนักกฎหมายรุ่นใหม่ ที่จะช่วยกันทำงานแก้ไขปัญหาของประชาชนที่ถูกละเมิดสิทธิในอนาคต

อาสาสมัครเพื่อนเยาวชน

โครงการนี้เริ่มในปี พ.ศ.2553 โดยฝ่ายอาสาสมัครเพื่อสังคมได้ทำงานร่วมกับองค์กรที่ทำงานทางด้านเยาวชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออก การสร้างอาสาสมัครเพื่อนเยาวชนนี้ มุ่งหวังให้อาสาสมัครได้ทำงานเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชน เสริมสร้างให้เยาวชนเท่าทันการเปลี่ยนแปลงมีพื้นที่การเรียนรู้ มีทักษะชีวิต มีจิตอาสา รักและเห็นคุณค่าของชุมชน มีทางเลือกในการยังชีพแบบพึ่งพาตนเอง มีพื้นที่ในการเข้าไปมีส่วนร่วมแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนเมื่อต้องออกไปนอกชุมชนไปเรียนหรือไปปฏิบัติงานภาคเกษตรกรรม ก็มีความพร้อมในการปรับตัวเท่าทัน และรู้จักใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและมีความสุขพร้อมที่จะเป็นผู้นำที่มีคุณภาพ การคัดเลือกอาสาสมัครเพื่อเข้าร่วมโครงการนั้น

ฝ่ายอาสาสมัครเพื่อสังคมและองค์กรที่ทำงานจะเป็นผู้คัดเลือกอาสาสมัครเพื่อมาเข้าร่วมกระบวนการของฝ่ายอาสาสมัครเพื่อสังคม ซึ่งในแต่ละปีจะมีอาสาสมัครเพื่องานเยาวชนประมาณ 20 คน โดยอาสาสมัครเยาวชนแต่ละคนมีวาระการทำงาน 1 ปี โดยมีวัตถุประสงค์ คือ

1. เสริมสร้างให้เกิดอาสาสมัครเพื่องานเยาวชน (Youth Worker) ที่มีความรู้ มีทักษะ มีจิตมุ่งมั่นในการเสริมสร้างเยาวชนอย่างต่อเนื่องรวมทั้งเสริมสร้างให้เกิดเครือข่ายที่จะสนับสนุนช่วยกันในการทำงานและร่วมมือกันในการพัฒนางานเสริมสร้างเยาวชนต่อไป
2. สนับสนุนให้อาสาสมัครได้ทำกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างเยาวชนในพื้นที่
3. สร้างความร่วมมือที่ดีและการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างองค์กรภาคี ในเรื่องการสร้างคนทำงานเพื่องานเยาวชน การประสานทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ และการสร้างกิจกรรมเพื่อเยาวชนในพื้นที่

ครูอาสาสมัครเพื่อการศึกษาทางเลือก โครงการนี้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2552 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เสริมสร้างให้เกิดนักจัดกระบวนการการเรียนรู้ที่มีความเข้าใจสังคม แนวคิดและมิติการศึกษาที่หลากหลาย มีทักษะในการจัดการเรียนรู้และมีจิตอาสาเพื่อสังคม
2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ของครูอาสาเพื่อการศึกษาทางเลือกรุ่นใหม่
3. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ที่ดำเนินการโดยกลุ่มต่างๆ เช่น องค์กรชาวบ้าน กลุ่มอาวูโสในชุมชนหรือโรงเรียนให้มีความเข้มแข็ง
4. เสริมสร้างให้เกิดการเชื่อมโยงภาคีต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนงานด้านการศึกษาทางเลือกทั้งในระดับพื้นที่ และในวงกว้าง

2.2 งานอาสาสมัครนอกเวลา

มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) เริ่มมีโครงการรับสมัครอาสาสมัครเฉพาะทาง เช่น นักกฎหมาย เพราะมูลนิธิได้ไปพบปัญหาที่ชาวบ้านถูกเอารัดเอาเปรียบการรื้อถอนที่ทำกิน ประเด็นนี้สำคัญชาติ ดังนั้น จึงคิดว่าในนักนิติศาสตร์ได้เข้ามาเรียนรู้ และช่วยผู้ที่ประสบปัญหาจึงเป็นการเพิ่มการเรียนรู้ และช่องทางที่มากขึ้น ไม่ใช่แค่คนกฎหมายเท่านั้น ทุกอาชีพที่เรียนควรที่จะได้มีโอกาสได้มาเรียนรู้ปัญหาจริงๆ เพื่อเขาเองจะได้ใช้ความรู้ที่เรียนมาได้อย่างเป็นประโยชน์ มหาวิทยาลัยที่อยากจะให้เด็กนั้นมีประสิทธิภาพก็ควรที่จะมีโครงการในเรื่องแบบนี้ ซึ่งต้องมากกว่าการออกค่ายเพราะสิ่งนี้เป็นฐานในชีวิตของเขาเลยทีเดียวเพราะทุกปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นจะเกี่ยวข้องกับเราทั้งสี่ด้านนั้นเราทุกคนควรที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในสิ่งต่างๆ เหล่านี้โดยส่วนตัวเห็นว่าผู้ที่จบมหาวิทยาลัยก่อนที่จะเริ่มทำงานควรที่จะมีโอกาสเข้ามาทำงานอาสาสมัครก่อนเริ่มทำงานระยะเวลาที่ทำก็ขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละคน อาจจะ 1 สัปดาห์ 1 เดือน 1 ปี สถาบันการศึกษาจึงควรที่จะเข้ามามีบทบาทในเรื่องนี้ด้วยโดยจะต้องให้เข้าถึงชุมชนอย่างแท้จริงด้วย ซึ่งก็เห็นข้อจำกัดมากมาย เช่นระเบียบงบประมาณบุคลากรและเดี๋ยวนี้อาจารย์ก็รับสอนพิเศษมากจนอาจจะไม่มีเวลามาทำเรื่องแบบนี้

มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) สนับสนุนคนทั่วไปไม่จำกัดเพศ วัยได้เข้าร่วมทำกิจกรรมอาสาสมัครเรียนรู้ชุมชนสังคมในช่วงสั้นๆหรือวันหยุด อาทิ การปลูกป่า การปรับภูมิทัศน์ให้สถานสงเคราะห์การทำสื่อการเรียนรู้ให้กับศูนย์เด็กโรงเรียนในชนบท การเปิดรับของบริจาคต่างๆ เพื่อทำสื่อการเรียนรู้ หรือนำไปบริจาคต่อหรือจำหน่ายในราคาถูก เพื่อเป็นทุนในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม การเข้าร่วมของบุคคลในกิจกรรมเหล่านี้ มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) มุ่งหวังให้เขาได้เห็นปัญหาสังคม เข้าใจการทำงานขององค์กรพัฒนาเอกชนและเห็นบทบาทของตนเองในการเข้ามามีส่วนร่วมสร้างสังคมที่ดีได้มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) ร่วมกับเครือข่ายจิตอาสา ได้จัดกิจกรรมอาสาสมัครดังต่อไปนี้

อาสาสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น (จักสาน – งานกลุ่ม) ลักษณะของกิจกรรมมีดังนี้

1. กิจกรรมช่วยงานจักสานกับกลุ่มชาวบ้าน เพื่อสืบสานภูมิปัญญาพื้นบ้านของไทยเหมาะสมสำหรับครอบครัว และบุคคลทั่วไป
2. เสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ก่อให้เกิดความตระหนักในคุณค่า และสืบสานต่อไป

อาสาρχป่าชุมชน (โรงเรียน และป่าชุมชน) ลักษณะของกิจกรรมมีดังนี้

1. ทำกิจกรรมกับนักเรียน และชุมชน เป็นกิจกรรมที่โรงเรียน และป่าชุมชนกับชาวชุมชน โดยให้มีเยาวชนและเด็กๆในชุมชนเป็นผู้นำกิจกรรมในป่าชุมชน ช่วยปลูกป่า และพัฒนาโรงเรียน
2. เสริมการเรียนรู้เรื่องป่าชุมชน ความหลากหลายทางชีวภาพ สิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตพึ่งพาตนเอง
3. กิจกรรมเรียนรู้เพื่อช่วยเหลือและการอยู่ร่วมกัน (ค้ำคั้นร่วมทำอาหารเอง)

พัฒนาบ้านดนตรีเพื่อสาธารณะประโยชน์ลักษณะของกิจกรรมมีดังนี้

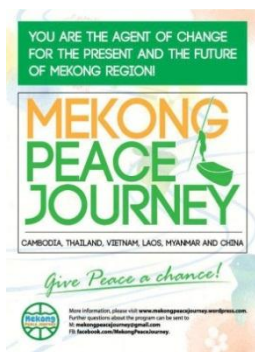
1. กิจกรรมพัฒนาอาคาร สถานที่บ้านดนตรี ซึ่งเป็นอาคารเรียนฝึกดนตรีไทย และปรับปรุงทัศนียภาพโดยรอบ
2. เสริมความรู้เกี่ยวกับดนตรีไทย เพื่อก่อให้เกิดความรัก ความหวงแหนในดนตรีและวัฒนธรรมไทย

2.3 งานเสริมสร้างบทบาทคนรุ่นใหม่ในภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) ได้ขยายการทำงานอาสาสมัครในประเทศ สู่การประสานงานร่วมมือกับองค์กรในประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ กัมพูชา เวียดนาม จีน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการเสริมสร้างคนรุ่นใหม่ สนับสนุนซึ่งกันและกันในการพัฒนางานด้านอาสาสมัคร รวมทั้งร่วมกันสร้างให้คนรุ่นใหม่ในประเทศต่างๆ ให้มีโอกาสเรียนรู้ซึ่งกันและกันรวมถึงสามารถนำความรู้ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์นี้ไปพัฒนาสังคมของตนเองและนำไปสู่ความเข้าใจปัญหาสังคมในระดับภูมิภาคร่วมกัน เกิดมิตรภาพที่ปราศจากอคติทางเชื้อชาติและเป็นกลุ่มพลังที่จะสร้างสังคมที่สงบสุขสันติต่อไป โครงการที่สนับสนุนบทบาทคนรุ่นใหม่ในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ได้แก่

โครงการแมโขงพีชเจอร์นี่ (Mea Kong Peace Journey)

เป็นโครงการจัดอบรมเพื่อการเรียนรู้ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างเพื่อนบ้าน เช่น ข้อพิพาทระหว่างพรมแดน ไทย-กัมพูชา ในความขัดแย้งเรื่องเขาพระวิหาร หรือโครงการเรียนรู้ข้อขัดแย้งกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศพม่า เป็นต้น

โครงการผู้นำเยาวชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Young Leadership for Social Change)

เป็นโครงการสร้างผู้นำเยาวชนรุ่นใหม่เพื่อให้เกิดการตระหนักในจิตสำนึกของการเป็นอาสาสมัครนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมซึ่งผู้นำเยาวชนนี้จะเป็นตัวหลักสำคัญที่จะนำไปสู่กระบวนการการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เช่น การรณรงค์การต่อต้านการลักพาตัว คุณ สมบัติ สมพร ผู้ที่เป็นนักเคลื่อนไหวด้านการศึกษาในลาว หรือการจัดกิจกรรมเวทีสาธารณะ เพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชนอาเซียนนำเสนอปัญหาที่เกี่ยวกับเยาวชนต่ออาเซียนและเป็นพื้นที่ที่สร้างเครือข่ายแห่งการเรียนรู้

1.การบริจาคเพื่อการกุศลโดยองค์กรธุรกิจ (Corporate Philanthropy) เป็นการช่วยเหลือไปที่ประเด็นปัญหาทางสังคมโดยตรง ในรูปของการบริจาคเงินหรือวัตถุสิ่งของซึ่งทางมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอ.ส.) ได้มีการตั้งกองทุนเพื่อรับการบริจาคไม่ว่าจะเป็นสิ่งของ ยา อาหาร เครื่องนุ่งห่ม จนไปถึงเงินช่วยเหลือในด้านต่างๆเพื่อนำไปพัฒนาสังคม ตามแต่ละวัตถุประสงค์ของโครงการที่จัดตั้งขึ้น โดยทางมูลนิธิจะมีการจัดตั้งโครงการเพื่อรับการช่วยเหลือจากภาคธุรกิจ และทำการประชาสัมพันธ์ถึงโครงการในรูปแบบต่างๆ ทั้งทางแผ่นพับ หรือเว็บไซต์ เป็นต้น เพื่อให้องค์กรที่มีจิตอาสาเข้ามาเห็นกิจกรรม โครงการของมูลนิธิ แต่ทางมูลนิธิเองนั้นจะมีการคัดเลือกองค์กรที่จะเข้าร่วมกับมูลนิธิ โดยดูจากวัตถุประสงค์

ขององค์กรธุรกิจอื่นๆ ว่าการที่เข้ามาช่วยเหลือเป็นการช่วยเหลือที่ไม่ได้มุ่งหวังผลทางธุรกิจแต่เพียงอย่างเดียว องค์กรธุรกิจนั้นจะต้องมีความมุ่งหวังต่อการช่วยเหลือชุมชนอย่างแท้จริงด้วย

กลยุทธ์ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.)

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) พบว่ามูลนิธิมีกลยุทธ์มีกลยุทธ์ในการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมดังนี้

1. สร้างจิตสำนึกที่แท้จริงของการเป็นอาสาสมัครเพื่อให้อาสาสมัครเกิดความเข้าใจและเกิดความห่วงใยในจิตใจของอาสาสมัครโดยการสร้างจิตสำนึก อาศัยการอบรม ฝึกฝนผ่านกระบวนการเรียนรู้จากโครงการต่างๆ ที่ทางมูลนิธิจัดขึ้น เช่น การให้อาสาสมัครได้ลงพื้นที่จริง คลุกคลีกับคนในพื้นที่ที่มีปัญหาเพื่อให้อาสาสมัครได้เห็นและเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้น เกิดความรู้สึกร่วมในการเผชิญปัญหาและต้องการที่จะเข้าช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา พัฒนา แก่บุคคล ชุมชนนั้นอย่างแท้จริงยังผลให้เกิดจิตสำนึกของการเป็นอาสาสมัครที่มีใช้การเข้าช่วยเหลือแบบฉาบฉวย

2. กิจกรรมที่ต้องเกิดผลกระทบต่อสังคมและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือความตระหนักรู้ภายในสังคมและกิจกรรมนั้นจะต้องทำอย่างต่อเนื่องกล่าวคือ คนในสังคมจะต้องทราบว่าปัญหานี้เกิดขึ้นในสังคมผ่านจากการทำกิจกรรมในโครงการต่างๆ ที่มูลนิธิได้จัดขึ้นตามวัตถุประสงค์ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความรุนแรงของปัญหาที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งก่อให้เกิดการกระตุ้นความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงสังคมในทางที่ดีขึ้นซึ่งการคงความต้องการในการเปลี่ยนแปลงสังคมในทางที่ดีขึ้นได้นั้นจะต้องอาศัยการดำเนินกิจกรรมนั้นอย่างต่อเนื่อง

3. สร้างเครือข่ายทั้งในและนอกประเทศในการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อให้เกิดการสนับสนุนซึ่งกันและกันดังจะเห็นได้จากความร่วมมือกันทั้งในระดับบุคคล องค์กร รวมไปถึงระดับประเทศ ที่ทางมูลนิธิต้องการที่จะสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคม ทั้งนี้เครือข่ายเหล่านี้เปรียบเสมือนคลังอาวุธที่แต่ละบุคคล องค์กร และแต่ละประเทศสามารถค้นหาประสบการณ์ ทักษะ รูปแบบการดำเนินกิจกรรมที่ประสบความสำเร็จของแต่ละเครือข่ายกลับมาใช้ในสังคมของตนเอง ก่อให้เกิดการสนับสนุนซึ่งกันและกันเพื่อการพัฒนาสังคมของตนเองให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ปัญหาและอุปสรรค และวิธีการจัดการกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.)

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) พบว่าการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมที่ผ่านมามีปัญหาและอุปสรรคพร้อมทั้งการแก้ไขดังนี้

1. อาสาสมัครที่เข้าร่วมกิจกรรมขาดความต่อเนื่องของการดำเนินกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม มูลนิธิไม่สามารถติดตามได้ว่าอาสาสมัครที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมของมูลนิธิเมื่อจบการอบรมแล้ว ได้สานต่อเจตนารมณ์เพื่องานช่วยเหลือทางสังคมต่อหรือไม่ ทางมูลนิธิได้มีแนวทางการแก้ไขปัญหาด้วยการส่ง

ตัวแทนของมูลนิธิหรือพี่เลี้ยงเข้าติดตามความเคลื่อนไหวของอาสาสมัครและรายงานต่อมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.)

2. ปัญหาด้านเงินทุนเพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) จากเดิมทางมูลนิธิได้รับการสนับสนุนจากเงินทุนจากต่างประเทศ แต่เมื่อประเทศไทยได้ยกระดับตนเองเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา ทุนที่ได้รับก็ถดถอยจากการให้การสนับสนุน รวมถึงเงินทุนที่ได้รับจากภายในประเทศ เช่น จาก กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และจากสำนักงานส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) มีจำนวนน้อยมาก ทางมูลนิธิจึงมีแนวทางการแก้ไขปัญหา ด้วยการพึ่งทุนจากต่างประเทศน้อยลง และพึ่งตนเองมากขึ้นด้วยการเปิดรับบริจาคจากองค์กรธุรกิจแต่ทั้งนี้จะต้องเลือกบริษัทที่มีความตั้งใจในการบริจาคเงินเพื่อการสนับสนุนกิจกรรมเพื่อสังคมอย่างแท้จริงมิใช่แสวงหาผลประโยชน์จากมูลนิธิ

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง “การให้ความหมายที่มาของความหมาย รูปแบบ และกลยุทธ์การดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) สามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ดังนี้

การให้ความหมายและที่มาของความหมายของการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม(มอส.)

ความรับผิดชอบต่อสังคมในความหมายของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) คือการที่มูลนิธิมีส่วนเกี่ยวข้องในการสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อความต้องการและเป้าหมายของสังคม โดยการเล็งเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นและกระตุ้นให้คนในสังคมนั้นตระหนักถึงปัญหาและร่วมกันสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกต่อสังคมการตระหนักในการสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นแก่คนรุ่นใหม่ที่มาเป็นอาสาสมัครเพื่อสังคมโดยจิตสำนึกที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากการลงพื้นที่เพื่อการปฏิบัติงานจริง และเรียนรู้การเป็นอาสาสมัครที่ทำประโยชน์ให้สังคม โดยไม่หวังผลประโยชน์ของตนและกิจกรรมที่ทำประโยชน์ต่อคนส่วนรวมในสังคมอย่างต่อเนื่องและวัดผลที่เกิดขึ้นได้ ไม่ใช่เพียงการทำกิจกรรมเพียงต้องการสร้างกระแสหรือสร้างภาพ

รูปแบบการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) ในปี 2523-ปัจจุบัน

มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) มีการกำหนดรูปแบบการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคม โดยให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นการปฏิบัติตามแนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมเชิงองค์กร ผ่านอาสาสมัคร 3 รูปแบบ คือ

1. การประกอบธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม
2. กิจกรรมพนักงานจิตอาสา
3. การบริจาคเพื่อการกุศลโดยองค์กรธุรกิจ

กลยุทธ์ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.)

1. สร้างจิตสำนึกที่แท้จริงของการเป็นอาสาสมัครเพื่อให้อาสาสมัครเกิดความเข้าใจและเกิดความห่วงใยในจิตใจของอาสาสมัครโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้จากโครงการต่างๆที่ทางมูลนิธิจัดขึ้น
2. กิจกรรมที่ต้องเกิดผลกระทบต่อสังคมและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือความตระหนักรู้ภายในสังคมและกิจกรรมนั้นจะต้องทำอย่างต่อเนื่อง
3. สร้างเครือข่ายทั้งในและนอกประเทศในการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อให้เกิดการสนับสนุนซึ่งกันและกัน

ปัญหาและอุปสรรค และวิธีการจัดการกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.)

1. อาสาสมัครที่เข้าร่วมกิจกรรมขาดความต่อเนื่องของการดำเนินกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม มูลนิธิไม่สามารถติดตามได้ว่าอาสาสมัครที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมของมูลนิธิเมื่อจบการอบรมแล้ว เขาได้สานต่อเจตนารมณ์เพื่องานช่วยเหลือทางสังคมต่อหรือไม่ ทางมูลนิธิได้มีแนวทางการแก้ไขปัญหาด้วยการส่งตัวแทนของมูลนิธิหรือพี่เลี้ยงเข้าติดตามความเคลื่อนไหวของอาสาสมัครและรายการต่อมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.)
2. ปัญหาด้านเงินทุนเพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) จากเดิมทางมูลนิธิได้รับการสนับสนุนจากเงินทุนจากต่างประเทศ แต่เมื่อประเทศไทยได้ยกระดับตนเองเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา ทุนที่ได้รับก็ถดถอยจากการให้การสนับสนุน รวมถึงเงินทุนที่ได้รับจากภายในประเทศ เช่น จากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และจากสำนักงานส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) มีจำนวนน้อยมาก ทางมูลนิธิจึงมีแนวทางการแก้ไขปัญหา ด้วยการพึ่งทุนจากต่างประเทศน้อยลง และพึ่งตนเองมากขึ้นด้วยการเปิดรับบริจาคจากองค์กรธุรกิจแต่ทั้งนี้จะต้องเลือกบริษัทที่มีความตั้งใจในการบริจาคเงินเพื่อการสนับสนุนกิจกรรมเพื่อสังคมอย่างแท้จริง มิใช่แสวงหาผลประโยชน์จากมูลนิธิ

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาผู้วิจัยเห็นว่าของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) ได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลานานดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้อำนวยการมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคมที่ว่า “มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคมได้ก่อตั้งและดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมมาเป็นเวลานานถึง 33 ปี” โดยผู้อำนวยการได้อ้างถึง “จิตสำนึก” ของอาสาสมัครที่ไม่ได้เป็นเพียงแค่อาสาสมัคร แต่ต้องการปลูกจิตสำนึกต่ออาสาสมัครให้เกิดจิตสำนึกของอาสาสมัครอย่างแท้จริง ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้อำนวยการมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคมที่ว่า “ถ้ามองถึงการดำเนินกิจกรรม CSR ในปัจจุบัน อาจจะมองแค่การเป็นอาสาสมัคร แต่ไม่ได้มองถึงรากลึกกว่า เป็นผู้นำของการเปลี่ยนแปลง

คือ การเปลี่ยนแปลงโดยที่ไม่ต้องบอก คุณก็สามารถลุกขึ้นมาเปลี่ยนแปลงได้ในระดับตนเองและชุมชนที่ตนเองอยู่ ...คุณก็ทำด้วยใจของจิตอาสาที่คุณเป็นอยู่ ”

โดยมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) มุ่งดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม โดยยึดหลักการสร้างจิตสำนึกให้แก่อาสาสมัครโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้จากการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมในรูปแบบต่างๆ ที่ทางมูลนิธิจัดขึ้น ทั้งนี้เพื่อมุ่งหวังว่าอาสาสมัครเพื่อสังคมจะสามารถนำความรู้ที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้ไปสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในสังคมได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งรูปแบบกิจกรรมที่เกิดขึ้น เป็นกิจกรรมเพื่อการช่วยเหลือสังคม ทั้งในและนอกประเทศ สามารถเห็นได้จากรูปแบบกิจกรรมภายในประเทศ คือ อาสาสมัครเต็มเวลา เช่น โครงการอาสาสมัครนกกกฎหมายและสิทธิมนุษยชน อาสาสมัครเพื่องานเยาวชน และครูอาสาสมัครเพื่อการศึกษาทางเลือก ส่วนอาสาสมัครนอกเวลาเช่น อาสาสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น อาสารักษาป่าชุมชน และอาสาพัฒนาบ้านคนตรีเพื่อสาธารณะประโยชน์ เป็นต้น สำหรับกิจกรรมเพื่อการช่วยเหลือสังคมภายนอกประเทศ เช่นโครงการแม่โขง พิชเจอร์นี ซึ่งเป็นโครงการเรียนรู้ข้อพิพาทระหว่างเพื่อนบ้าน และโครงการเยาวชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เป็นต้น

สำหรับกลยุทธ์ที่ใช้ในการดำเนินกรรม CSR แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ การสร้างจิตสำนึกที่แท้จริงของการเป็นอาสาสมัคร กิจกรรมที่ต้องเกิดผลกระทบต่อสังคมหรือเกิดการเปลี่ยนแปลง เกิดการตระหนักรู้ในสังคมและการสร้างเครือข่ายทั้งในและนอกประเทศเพื่อให้เกิดการสนับสนุนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อสังคม

สำหรับปัญหา อุปสรรค และวิธีการจัดการกับปัญหา ทางมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) เล็งเห็นว่าในอนาคตจะต้องมีการพึ่งพาตนเองมากขึ้น ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้อำนวยการมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) ที่ว่า “มูลนิธิจะต้องพึ่งทุนจากต่างประเทศให้น้อยลง และจะพึ่งตนเองมากขึ้นด้วยการเปิดรับบริจาคจากองค์กรภาคธุรกิจต่างๆ ซึ่งมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) จะต้องเลือกบริษัทที่มีความประสงค์ในการบริจาคอย่างแท้จริง มิใช่แสวงหาผลประโยชน์ทางด้านภาพลักษณ์จากมูลนิธิ ”

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่อง “การให้ความหมายที่มาของความหมาย รูปแบบและกลยุทธ์การดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.)” ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลในด้านของผู้ดำเนินกิจกรรม CSR ของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) เท่านั้น จึงทราบเพียงในส่วนของอาสาสมัครเพื่อสังคมเพียงด้านเดียว ดังนั้น การศึกษาครั้งต่อไปควรจะต้องศึกษาถึงผลตอบรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม ทั้งผู้ที่อยู่ภายในองค์กร ได้แก่ พนักงานอาสาสมัครเพื่อสังคม ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมและผู้ที่อยู่ภายนอกองค์กร ได้แก่ ผู้ได้รับการช่วยเหลือ และบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อนำมาเปรียบเทียบผลการศึกษาในครั้งนี้ว่าจะสอดคล้องกันหรือไม่ อย่างไร อีกทั้งยังช่วยให้ มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงผลตอบรับที่อาจจะช่วยให้องค์กรได้ทราบถึงจุดอ่อนและจุดแข็งของตน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขรูปแบบและกลยุทธ์ในดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อให้องค์กรสามารถเติบโตควบคู่กับสังคม และชุมชนได้อย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

สันติชัย เอื้อจงประสิทธิ์. (2551). การวิเคราะห์ปัจจัยทางจิตสังคมที่สัมพันธ์กับจิตสำนึกทางปัญญาและคุณภาพชีวิต. รายงานวิจัย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บุญพร ศิริรัตน์ ประภาภรณ์ พวงเนียม พิริยะ แก้ววิเศษ อรุณกมล ศุขเนก พิทักษ์ ศิริวงศ์. การให้ความหมาย รูปแบบ และกลยุทธ์ การดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท โอเอสเอส จำกัด. วารสารวิชาการ. 2554

พิทักษ์ ศิริวงศ์ และคณะ. การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย รูปแบบ และกลยุทธ์การดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน). วารสารวิชาการ. 2554

จารุวรรณ สุพลไธ. “AYM Magazine” วารสารเดือนตุลาคม 2555 – เดือนมีนาคม 2556 ฉบับที่ 4.

เครือข่ายจิตอาสา Volunteer Spirit Network. โครงการ กิจกรรมอาสาสมัคร จิตอาสา. [ออนไลน์].

เข้าถึงเมื่อ 26 สิงหาคม 2556

มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) Thai volunteer. Thai volunteer service มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 26 สิงหาคม 2556

ภาษาต่างประเทศ

Kotler, Phillip and Nancy Lee. (2002). Corporate Social Responsibility. The Millennium Edition. New Jersey: Prentice-Hall.